

REFLEKSIJE IZ PANDEMIJE

Med zaključevanjem redakcije *Glasnika SED* sva urednici poslušali javnega govornika, ki je opozarjal, da se »razmere slabšajo«. Število okuženih s covidom-19 je strmo raslo, kar je odgovorne vodilo k odrejanju novih ukrepov – tik pred oddajo *Glasnika* v tisk k omejitvam gibanja po regijah ter med 21. in 6. uro – državljanke pa k sledenju različnim odredbam, ki brez dvoma spreminjajo naš vsakdan. Nujnost mask in razkužil je s seboj prinesla tudi številne, manj vidne spremembe družbenega življenja, ki se kot raziskovanja vredne ponujajo pretanjenim opazovalcem – etnologom in antropologom. Raziskovalci, profesorji, muzealci, konservatorji, etnologi v drugih poklicih in ljubiteljski etnologi so se na ta izziv odzvali na raznolike načine in zelo aktivno – z zbiranjem fotografij in drugega gradiva, urejanjem participativnega spletnega dnevnika, ustvarjanjem svojega, prilagajanjem dela in delovanja institucij, virtualnimi simpoziji, razstavami, delavnicami, posebnimi stranmi na družabnih omrežjih in še čim. Ta prizadevanja – pa čeprav še zdaleč ne vsa – predstavljamo v tokratnem *Glasniku*.

Etnografski vpogled v nove razmere nas vabi k refleksiji novega vsakdana in spodbuja k razmisleku o alternativah, ki so bile do nedavnega docela nepredstavljive. Refleksije so sicer trenutno večinoma šele v zametkih; spomladanska epidemija je z odrejenim delom na domu, čakanjem na delo, šolanjem otrok na daljavo in drugimi posegi v vsakdanje življenje namreč temeljito posegla v ustaljen proces razmišljanja in (strokovnega) ustvarjanja, konec oktobra pa je bila spet razglašena epidemija, ki onemogoča potrebni odmaknjeni pogled in čas za razmislek. Kljub temu pa se z novimi metodološkimi prijemi in uvidi že obračamo k spremenjenemu vsakdanjiku, naslavljamo aktualna dogajanja, osvetljujemo nekatere prej nevidne niti, podčrtujemo ranljivost posameznih družbenih skupin in v nekaterih primerih ugotavljamo celo vnovični vznik idej socialnega darvinizma. Nova normalnost – če se nam sploh še zdi nova (in zanimiva za raziskovanje) – bo zagotovo postala tema marsikaterega znanstvenega članka, že zdaj pa se v nekaterih – metodološko in etnografsko – odraža vpliv pandemije. Enega prvih, ki sicer govori o odnosu do živali v urbanem okolju in delno temelji tudi na opazovanju in samoopazovanju med pomladno epidemijo (Golež Kaučič), objavljamo že v tej številki.

Tudi avtorji drugih prispevkov se lotevajo aktualnih vprašanj in zanimivih, družbeno pomembnih tem. Te segajo od izkušenj posameznikov s težavami v duševnem zdravju (Knežević Hočevar), dediščinskih diskurzov (Habinc) in preteklih etnomuzikoloških usmeritev Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU (Turk) do razumevanja turških alevijskih skupnosti (Bjelica) in spodbujanja podjetništva v srednjih šolah (Benak Cvijanović in Dopler). Naj nazadnje omeniva, da so tudi v tokratni številki sodelovale študentke in študentje etnologije in kulturne antropologije, na kar sva prav posebno ponosni. Še naprej si želiva tako zglednega sodelovanja z njimi in njihovimi profesorji.

V tokratnem *Glasniku* obeležujemo tudi 45-letnico ustanovitve Slovenskega etnološkega društva. Ustanovni občni zbor sicer za prve člane ni bil posebno zanimiv dogodek, kot kažejo odzivi na našo prošnjo za objavo spominov, pa vendarle smo uspeli zbrati nekaj zapisov ustanovnih članov, ki osvetljujejo tisti čas ter pomen društva za razvoj stroke in dejavnosti etnologov. Druge rubrike ostajajo enake kot v prejšnjih številkah in prinašajo recenzije etnološko zanimivih (novih in nekoliko manj novih) knjig, nekaj poročil o etnoloških dogodkih, tri intervjuje s štirimi slovenskimi etnologi oz. kulturnimi antropologi, utrinke z društvenih dejavnosti – vključno z utemeljitvami Murkove nagrade in listin – in etnografske zanimivosti. Spomnili smo se tudi stoletnice koroškega plebiscita. *Glasnik* zaključujemo s pismom ministru za kulturo, v katerem se predstavniki glavnih etnoloških ustanov in Slovenskega etnološkega društva upirajo »obglavljenju etnologije« v Slovenskem etnografskem muzeju in ministra prosijo za strokovno premišljeno odločitev o tem, kdo ga bo vodil v naslednjih letih.

Naj uvodnik skleneva z željo, da vas koronavirus ne ustavi pri pisanju prispevkov za *Glasnik* ter iskanju podpore Slovenskega etnološkega društva za vaše projekte oz. strokovne (in osebne) dileme. Navsezadnje nam jo nudi le pet let manj kot pol stoletja. Letos smo obletnico praznovali virtualno, naslednjo pa bomo, se nadajamo, v živo.

Daša Ličen
Saša Poljak Istenič